

Do české školy lze chodit i v USA

ROZHOVOR Lékařka žijící v Paříži usiluje o to, aby se České školy bez hranic staly součástí zdejšího vzdělávacího systému

RADKA KVAČKOVÁ

Lucie Slavíková-Boucher je vzděláním lékařka. Životní okolnosti ji však přiměly zakládat školy, přesněji řečeno české školy v cizině. Teď by ráda, aby mohly vydávat v Česku platná vysvědčení.

LN V květnu jste od českého ministra zahraničí dostala medaili Gratias Agit za šíření dobrého jména republiky v zahraničí. Než se dostaneme k tomu, co v cizině pro Česko děláte, řekněte, jak jste se tam octla?

V roce 1990 jsem na základě francouzského vládního stipendia studovala jako medička šestý rok medicíny ve Francii, kam jsem marně toužila jet už dávno před listopadem 1989. Pak jsem se vrátila dodělat si medicínu v Česku, ale posléze jsem se do Francie vdala. Nostifikovat si tam český diplom nebylo vůbec jednoduché, trvalo mi to de facto dvanáct let, mezitím jsem ale měla děti a řešila jejich vzdělávání. Francouzské, ale taky české. Zachovala jsem si totiž českou státní příslušnost, děti ji mají také, a já chtěla, aby nebyla formální. Nejenže jsem na ně mluvila česky, ale snažila se je v češtině také vzdělávat. Casem mi došlo, že by se takhle potřeba mohla týkat i dalších bilingvnických rodin, a založila jsem cosi jako českou školu v Paříži.

LN Pomohlo vám v tom nějak tamější naše zastoupení?

Ano, prostory nám poskytl České centrum a i konzulát. Nejdřív to víc než škola byla spíš taková hravá odpoledne v češtině. Ceti jsme dětem pohádky, povídky si s nimi.

LN Kdo my?

Napřed hlavně já. Postupně jsme získávali další děti a i vyučující, až z toho byla skutečná škola. Začali jsme učit český jazyk, literaturu, dějepis, zeměpis a české realie. Casem jsme si napsali dokonce vlastní vzdělávací program, který pražský Výzkumný ústav pedagogický před dvěma lety shledal odpovídající rámcovému vzdělávacímu programu. Ten v Česku vlastně nahrazuje někdejší osnovy.

LN Jezdila jste se svými dětmi dělat rozdílové zkoušky z češtiny, eventuálně dějepisu či zeměpisu do Česka?

My jsme ještě s několika rodiči zvali zkoušející na vlastní náklady do Paříže. Kdyby ale nepřijeli, museli bychom jezdit s dětmi do Česka. Pro české občany ve věku od šesti do patnácti let platila taková povinnost.

LN Teď už neplatí?

Od letošního ledna byl zákon změněn v tom smyslu, že dítě může, ale už nemusí dělat zkoušky z vybraných předmětů.

LN Vnímáte to jako ulehčení pro rodiny, které žijí v cizině?

Spojnice s domovem. O českou školu pro své děti se zajímají třeba naši odborníci, kteří působí v Silicon Valley, říká Lucie Slavíková-Boucher.

FOTO LN - ONDŘEJ NĚMEC

Ano, je to rozumné, na druhou stranu je třeba říct, že zkoušky představovaly i užitečný nástroj. Bez něj se možná některé děti, které chodí do běžných škol v cizině, k české gramatice nebo literatuře prostě nedostanou. Tím větší je ambice našich Českých škol bez hranic.

LN Kolik jich je a kde?

Vedle školy v Paříži máme další v Bruselu, Ženevě, Curychu, Londýně, Mnichově, Berlíně, Drážďanech a teď se k nám pomalu přidává Amerika.

LN Co to znamená, že se přidává?

Prostě tam vznikají české školy pro děti, které sice chodí třeba do americké školy, ale chtějí si doplnit české vzdělání v rozsahu základní školy. Jako občanské sdružení registrované v ČR jsme vypracovali určité parametry. Pokud někdo sdělí – zřizujeme školu dejme tomu v Los Angeles a chtějí bychom, aby se nazývala Českou školou bez hranic, my jim dáme vědět, co je třeba udělat a jak co nastavit.

Většinou se začíná s omezeným provozem třeba dvou hodin týdně, což ovšem nestačí. Teprve když škola začne plnit všechny podmínky včetně třeba vedení třídní knihy, začíná minimálně půlroční provoz, než řekneme: ano, můžete být členy našeho sdružení a můžete se nazývat Česká škola bez hranic. Zaručujeme, že kdo má naši značku, splňuje určité podmínky.

LN Máte nějaké požadavky na kvalifikaci učitelů?

Ano, na každém stupni musí být přinejmenším jeden učitel s odpovídajícím vzděláním jako garant.

LN Dostáváte jako občanské sdružení nějaké prostředky od českého státu?

Každý rok žádáme o grant ministerstva zahraničních věcí, objem prostředků ale závisí na tom, kolik má ministerstvo v příhrádce na zachování kulturního dědictví peněz. Stejný program má také ministerstvo školství, ale tam je to jen na pomocky, které se až dosud musely dokonce nakupovat v Česku. Teď se jedná o to, že bychom ty peníze – v současnosti se jedná přibližně o devět set tisíc korun, ale myslím, že se to krátí na sedm set – mohli dostávat jako finanční dar. Pro všechny školy dohromady.

LN A od ministerstva zahraničí?

Od ministerstva zahraničí jsme dostali na školu v Paříži nejvíc 225 tisíc korun.

LN Kolik platí za učení v České škole bez hranic rodiče?

Běžně 350 eur za dítě a rok (tedy cca 8750 korun). To není moc, ale je to víc, než stojí většina volnočasových aktivit, třeba sportovních.

LN Výuka probíhá o víkendech?

Ano, většinou o sobotách, a pod-

mínkou jsou nejméně čtyři šedesátiminutové vyučovací hodiny týdně.

LN Mimochodem, v Bruselu je přece česká škola i bez vás, nebo se pletu?

Je tam evropská škola s českou sekcí, ale to není škola navíc, tedy doplněk k běžné, třeba francouzské škole, ale škola plně organizovaná, s každodenní výukou a vysvědčením.

LN Teď se vraťme k těm vašim ambicím...

My bychom rádi, aby České školy bez hranic byly českým ministerstvem školství uznané jako školy, které plní všechny povinnosti vyplývající z rámcového vzdělávacího programu a mohly vydávat buď přímo vysvědčení, nebo alespoň certifikát s kulatým razítkem podobné síly.

LN Na čem to závisí?

Rýsuje se možnost uzavírat s ministerstvem školství smlouvy o vzdělávání českých dětí v cizině. Zatím to ale vypadá, že pokud bychom tuto smlouvu měli a vydávali certifikát o dosaženém vzdělání, musel by výsledek ještě nějaký ředitel základní školy v Česku přepsat do běžného vysvědčení, což je dost složité.

LN A šlo by to jinak bez další změny zákona?

Nejspíš nešlo. Je otázka, jestli se

o to snažit za každou cenu, nebo přimnout nějaký kompromis.

LN Předpokládám, že byste rádi dostávali také určité pravidelné dotace na vzdělávané žáky.

To by bylo svým způsobem logické, ale obávám se, že v době škrtů nebude něco takového snadné prosadit.

LN Mají vůbec české nebo smíšené rodiny pobývajících v zahraničí zájem o české vzdělávání?

Jsou rodiče, kteří říkají, že by děti do naší školy posílali, i kdyby je to stálo tisíc eur. A například v San Francisku, kde teď zakládám další školu, se šedesát zájemců ozvalo ještě dřív, než se informace stačila pořádně rozšířit. V blízkém Silicon Valley působí totiž dost českých odborníků.

LN A kde v USA vznikají další České školy bez hranic?

Například v San Diegu, v Los Angeles, v Portlandu, včera se mi ohlásili zájemci z Texasu.

LN Hlásí tam děti jenom ti, kdo přijeli do Ameriky nedávno, anebo třeba i lidé, kteří žijí ve Státech už léta a chtějí češtinu zachovat svým dětem či dokonce vnoučatům?

To je trochu jiná kategorie, protože naše výuka je určená bilingvnickým dětem, které jsou schopné zvládnout češtinu v rozsahu české zá-

kladní školy. Na to musí mluvit jako rodilí mluvčí. Ti dřívější usedlíci mají zájem o češtinu spíš jako o cizí jazyk. A většinou mají i svoje spolky, kde se čeština pěstuje. Ovšem někdy právě tyto spolky otevrou dveře nové, potencionálně bilingvnické generaci, jako třeba v Texasu, konkrétně v Sokole Dallas – Žižka.

LN Kromě Českých škol bez hranic lze na webu najít i další školy, které poskytují v cizině české vzdělávání v rozsahu základní školy. Třeba v Sydney, v Římě nebo i na Islandu. Čím se od vás liší? Měl by i s nimi český stát uzavírat smlouvy?

Hlavní rozdíl je v rozsahu výuky. Ta je jinde většinou menší, než ukládá schválený náš vzdělávací program. Zvláštní případ je Sydney. Austrálie podporuje výuku v národních jazycích „přistěhovalců“ a dokonce ji zahrnuje do oficiálního kurikula, což je obdivuhodné.

Profil

LUCIE SLAVÍKOVÁ-BOUCHER

(* 1967) vystudovala Lékařskou fakultu UK v Plzni. Žije v Paříži, kde působí jako rentgenoložka. Kromě toho se angažuje v občanském sdružení Česká škola bez hranic, které založila. Nyní je s rodinou na rok v USA. Má dva syny ve věku 18 a 14 let.

Aspoň už se o tom mluví

ŠKOLA
Radky
Kvačkové

Maturitní slohové práce z českého jazyka stály místem ředitelů Cermatu, možná potopí celý koncept jednotné části zkoušky, ale jedno se snad podařilo: aspoň se o nich začalo hovořit. Konečně se mluví o tom, že by středoškolař měl umět nejen odpovídat na otázky, ale také formulovat samostatný, byť ne třeba zvlášť náročný text, který má hlavu a patu a splňuje daný účel. Dovednost, která se v mnohých zemích trénuje (a i hodnotí) téměř dnes a denně, se u nás dlouhodobě zanedbává. Výsledkem jsou veřejná prohlášení typu „došlo ke zvýšenému nápadu z hlediska vřadit“, „přijali jsme zá-

kon, kdy je třeba více dbát...“ nebo „laskavě vás žádáme“. Ano, i pod těmito formulacemi bývají podepsáni lidé se středoškolským, často dokonce vysokoškolským vzděláním. Ti, kteří teď tolik teskní po maturitní zkoušce, jaká bývala.

Na univerzity v Anglii se podle zdrojů BBC News letos hlásí o deset procent uchazečů méně než loni. Důvodem je zřejmě třeba vysoké školné, které dosahuje až devíti tisíc liber ročně. Ve Walesu, kde je vysoké školství více dotované, činí totiž pokles jen necelá tři procenta a ve Skotsku, kde studenti, kteří tam žijí alespoň tři roky, za vysokou školu neplatí, jen 2,2 procenta. Dlužno říct, že až dosud neměly stále zvyšované poplatky na zájem o studium vliv. Studenti si jen více vybírali, co studovat, aby si později na splácení školného vydělali. Je tedy otázka, jestli

pokles zaviny krize, anebo prostě výše školného překročila únosnou mez.

Pošáckí na chudých předměstích brazilského Sao Paula potřebují ozbrojenou eskortu a údajně už ji také dostávají. Přemýšlím, jak bude dlouho trvat, než budou něco takového potřebovat i učitelé. A nejen v Sao Paulu. Představuji si to tak, že zatímco učitel seděl by na stupínku pan ochranka vybavený přinejmenším pepřovým sprejem. Podobnou konstelaci, jenom bez toho spreje, jsem ostatně už zažila. V sedmdesátých letech na přednáškách marxismu-leninismu. Kromě přednášejících, kteří se měnili, seděl za katedrou člověk, jehož jediným úkolem bylo pozorovat, jestli se někdo neošklíbá, nebo dokonce nesměje. Fungovalo to. Do smíchu nám nebylo.

inzerce

Jazykové kurzy

v zahraničí pro děti

mládež
dospělé
manažery
seniory

**DOPŘEJTE
SI ÚSPĚCH!**

22 let zkušeností, osobní konzultace, skvělé ceny

800 555 700
www.intact.cz

INTACT